

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
13-25/09
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 9611 датум 05.11.2009.

На основу члана 138. став 1. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС“ бр. 98/06) и члана 31. став 2. Закона о Заштитнику грађана („Сл. гласник РС“ бр. 79/05 и 54/07), у поступку контроле законитости и правилности рада Центра за социјални рад из П... покренутог по сопственој иницијативи, Заштитник грађана

УТВРЂУЈЕ

I Центар за социјални рад из П... начинио је пропусте у раду на штету права Г.Л. на заштиту живота и физичког и психичког интегритета и права деце В. и С. К. на заштиту од злостављања и занемаривања.

Г.Л. и деци В. и С. није у потпуности пружена ни сва помоћ и услуге у циљу физичког и психичког опоравка од претрпљеног злостављања.

Пропусти у раду Центра за социјални рад из П... огледају се у следећем:

- стручни тим Центра за социјални рад пропустио је да, одмах по сазнању о постојању породичног насиља, спроведе потпун поступак утврђивања чињеница и процене угрожености Г.Л. и деце В. и С. К. и предузме одговарајуће мере ради пружања помоћи и заштите жртава насиља;
- Центар за социјални рад није покренуо одговарајуће поступке пред надлежним државним органима и поред сазнања да су Г.Л. и деца В. и С. више година били жртве породичног насиља, као и сазнања о извршиоцу породичног насиља;
- стручни тим Центра није пружио одговарајуће услуге жртвама насиља, у циљу отклањања/умањења последица злостављања, нити је организовао пружање тих услуга у одговарајућим установама социјалне, односно здравствене заштите.

II Центар за социјални рад из П... прекршио је обавезу сарадње са Заштитником грађана утврђену одредбама чл. 21. ст. 1. и чл. 29. ст. 2. Закона о Заштитнику грађана, тиме што није поступио по захтеву Заштитника грађана за доставу списка предмета.

С обзиром на утврђено, Заштитник грађана упућује Центру за социјални рад из П... следећу:

ПРЕПОРУКУ

Потребно је да Центар за социјални рад из П... без одлагања сачини план услуга и мера ради заштите Г.Л. и деце В. и С. К. од насиља, који ће нарочито садржати:

- процену ризика од поновљеног насиља;
- начин и динамику вршења периодичне процене ризика од поновљеног породичног насиља;
- превентивне и друге мере и активности које ће Центар предузимати у циљу заштите Г.Л. и деце В. и С. К. од поновљеног насиља;
- органе, организације и установе (МУП, правосудни органи, здравствене установе, школа, прихватилиште за жртве насиља) са којима ће Центар остварити сарадњу у циљу заједничког деловања, начин на који ће сарадња бити остварена на ефикасан начин и активности које ће се предузимати;
- услуге које ће Центар пружити Г.Л. и деци В. и С. К. ради отклањања/умањивања последица претрпљеног насиља, начин пружања услуга и њихову динамику.

У циљу пружања потпуне и адекватне заштите од породичног насиља и заштите деце од злостављања и занемаривања, потребно је да директор Центра за социјални рад из П... обезбеди да у будућем раду стручни тимови, одмах по сазнању о постојању насиља, злостављања и занемаривања, по хитном поступку предузимају мере и радње из своје надлежности у складу са планом активности ради заштите жртава насиља, који ће, поред осталог, садржати:

- процену угрожености жртве насиља, злостављања и занемаривања;
- прецизно утврђене активности Центра и динамику њиховог предузимања;
- процену о могућим ризицима и алтернативним активностима;
- план остваривања сарадње и предузимања заједничких активности Центра за социјални рад са јасно одређеним државним органима, установама и организацијама и динамиком предузимања активности.

Потребно је да директор Центра за социјални рад из П... спроведе поступак утврђивања појединачне одговорности за пропусте чланова поступајућег стручног тима, који се огледају у пропуштању стручног тима да:

- благовремено процени угрожености Г.Л. и деце В. и С. К. и донесе на процени заснован план заштите, након сазнања да су Г.Л. и деца В. и С. К. трпели насиље у породици, што је евидентирано приликом отварања службене евиденције 04.12.2007.год.;
- пружи помоћ и подршку жртвама насиља ради њиховог оснаживања и отклањања/умањења последица злостављања;
- покрене одговарајуће поступке пред надлежним судом (поступак ради заштите од насиља, поступак ради лишења родитељског права), односно поднесе одговарајуће пријаве по сазнању о извршеном насиљу и кршењу изречене мере заштите од насиља;
- оствари сарадњу са Полицијском управом П... у циљу предузимања заједничких мера на заштити Г.Л. и њене деце;
- успостави сарадњу са здравственим установама и школом коју похађају В. и С. К., ради организовања пружања услуга деци у циљу отклањања, односно умањења последица претрпљеног насиља;
- сачини детаљан план заштите деце В. и С. К. и план услуга за корисницу Г.Л.;
- Заштитнику грађана достави копију списка предмета по захтевима овог органа...;

О спроведеном поступку утврђивања појединачне одговорности директор Центра за социјални рад из П... доставиће Заштитнику грађана записник о спроведеном поступку, писмене изјаве чланова поступајућег стручног тима и одлуку директора Центра.

Потребно је да директор Центра за социјални рад из П... обезбеди да се у будућем раду успостави пуна сарадња са Заштитником грађана и на захтев овог органа благовремено достављају тражени подаци и списи у складу са одредбама Устава Републике Србије и Закона о Заштитнику грађана.

Центар за социјални рад из П... обавестиће Заштитника грађана у року од 60 дана од дана пријема ове препоруке о предузетим мерама и поступању по њој;

РАЗЛОЗИ

При утврђивању пропуста у раду на штету права грађана гаратованих Уставом Републике Србије, међународним уговорима које је ратификовала Република Србија и домаћим законодавством, укључујући и права детета, као и при давању одговарајуће препоруке за исправљање пропуста, Заштитник грађана руководио се чињеницама и околностима утврђеним на основу извештаја и документације коју су овом органу доставили Центар за социјални рад из П..., Полицијска управа П... и Министарство рада и социјалне политике.

Центар за социјални рад из П... је својим актима бр. обавестио Заштитника грађана о поступку који је ... пред том установом вођен ради давања мишљења и предлога Центра о поверавању деце једном од родитеља и моделу одржавања личних односа деце и родитеља са којим деца не живе. У својим извештајима Центар за социјални рад навео је да су супружници на родитељском нивоу „углавном добро функционисали“ и да су „имали адекватну сарадњу и споразум“, те се „није могло закључити да постоји насиље које се у каснијем раду показало“.

У свом акту ... Полицијска управа П... обавестила је Заштитника грађана да је против А.К. поднето пет прекршајних и две кривичне пријаве. Полицијска управа П... је о кривичним пријавама које су подношене против А.К., а односиле су се на насиље над Г.Л. и В. и С. К. обавештавала Центар за социјални рад из П....

Прихватилиште ... обавестило је ...Центар за социјални рад из П... да се код њих на смештају налазе Г.Л. и њена деца В. и С. К., као жртве породичног насиља, након чега је Центар донео решење којим је регулисао смештај и продужавао га по предлогу Прихватилишта Након престанка смештаја у Прихватилишту, бивши супружници су укључени у ... породичну терапију. Центар за социјални рад је у свом извештају навео да је са Г.Л., након насиља које је претрпела ..., настављен саветодавни рад, при чему је упућена „на тражење заштите у смислу физичке сигурности од надлежних институција“.

Центар за социјални рад из П... није доставио копије списка предмета по захтеву Заштитника грађана из аката бр. У свом изјашњењу од ... Центар је навео да се списи налазе у Министарству рада и социјалне политике.

Министарство рада и социјалне политике, доставило је Заштитнику грађана записник о извршеном надзору над стручним радом Центра за социјални рад из П..., у коме је констатовано да је Центар за социјални рад отворио службену евиденцију рада на предмету са назнаком „лице у прихватилишту због злостављања“ у рубрици „значајни

подаци“. Комисија Министарства је констатовала да је Општински суд у П... донео пресуду којом је одређена мера заштите од насиља тако што је А.К. забрањен приступ месту боравка и рада Г.Л. и свако друго узнемиравање. Ову пресуду А.К. није поштовао ни током боравка Г., В. и С. у Прихватилишту

Комисија Министарства констатовала је да Центар за социјални рад није поступао у складу са својим законским овлашћењима и стандардима стручног рада, као и да није поступао благовремено, целовито и континуирано у организовању заштите Г.Л. и деце В. и С. К., нити је сачинио план рада са дефинисаним циљевима на основу процене стања и потреба жртава насиља.

На основу изјашњења и документације коју су овом органу доставили Центар за социјални рад из П..., Полицијска управа П... и Министарство рада и социјалне политике, Заштитник грађана утврдио је да је Центар за социјални рад имао сазнања о вршењу насиља над Г.Л. и децом В. и С. К. већ од дана отварања службене евиденције, О понављању насиља над Г.Л. и њеном децом, Центар је обавештаван од стране Полицијске управе П.... Међутим, и поред сазнања о пролонгираном насиљу, Центар није предузимао мере које су му, ради заштите жена и деце - жртава насиља, биле на располагању, и на чије је предузимање био овлашћен и обавезан. Тиме је Центар за социјални рад из П... повредио права гарантована одредбама Устава које предвиђају неповредивост физичког и психичког интегритета (чл. 25.), право на слободу и безбедност (чл. 27.) и посебну заштиту породице, мајке и детета (чл. 66.), одредбама Конвенције УН о правима детета, одредбама Кривичног законика који чланом 194. инкриминише насиље у породици, одредбама Закона о дискриминцији којим се забрањује физичко и друго насиље (чл. 20.), Националном стратегијом за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности (која одређује као један од својих основних циљева превенцију и сузбијање свих видова насиља над женама и обезбеђивање свеобухватног система заштите за жене жртве насиља) и Општим протоколом за заштиту деце од злостављања и занемаривања.

Министарство рада и социјалне политике вратило је списе предмета Центру за социјални рад из П... заједно са Записником о извршеном надзору над стручним радом, 23.04.2009.год. Међутим, Центар за социјални рад није извршио своју обавезу достављања списка које је својим актом тражио Заштитник грађана.

Право је сваког грађанина Републике Србије на заштиту живота и физичког и психичког интегритета и право је сваког детета на заштиту од свих облика злостављања и занемаривања. Обавеза је државе и њених органа да пруже хитну и адекватну заштиту жртвама насиља - одраслима, а посебно деци, као и услуге у циљу отклањања последица претрпљеног злостављања и занемаривања. У овом процесу кључну улогу имају центри за социјални рад као установе којима се грађани и државни органи и установе најпре обраћају у случајевима потребе за заштитом од насиља, злостављања и занемаривања. Пуно и ефикасно остваривање ових права гарантовано је Уставом Републике Србије, потврђеним међународним уговорима и домаћим законодавством, а обавеза је свих органа и усанова да, у вођењу поступака из њихових надлежности, доследно и без изузетка остварују циљ ових прописа.

Ценећи напред изложене релевантне чињенице, Заштитник грађана, применом чл. 31. ст. 2. Закона, упутио је препоруку и иницијативу поступајућем органу управе ради отклањања уочених пропуста и утврђивања одговорности поступајућих државних службеника.

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Саша Јанковић

Доставити :

- Копију Министарству рада и социјалне политике, ради информације*
- у списе предмета*